

Kruszewski, Zbigniew

---

25 rocznica poświęcenia kopii Drzwi Płockich

Notatki Płockie 52/1-210, 41-42

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

25. ROCZNICA POŚWIĘCENIA KOPII DRZWI PŁOCKICH

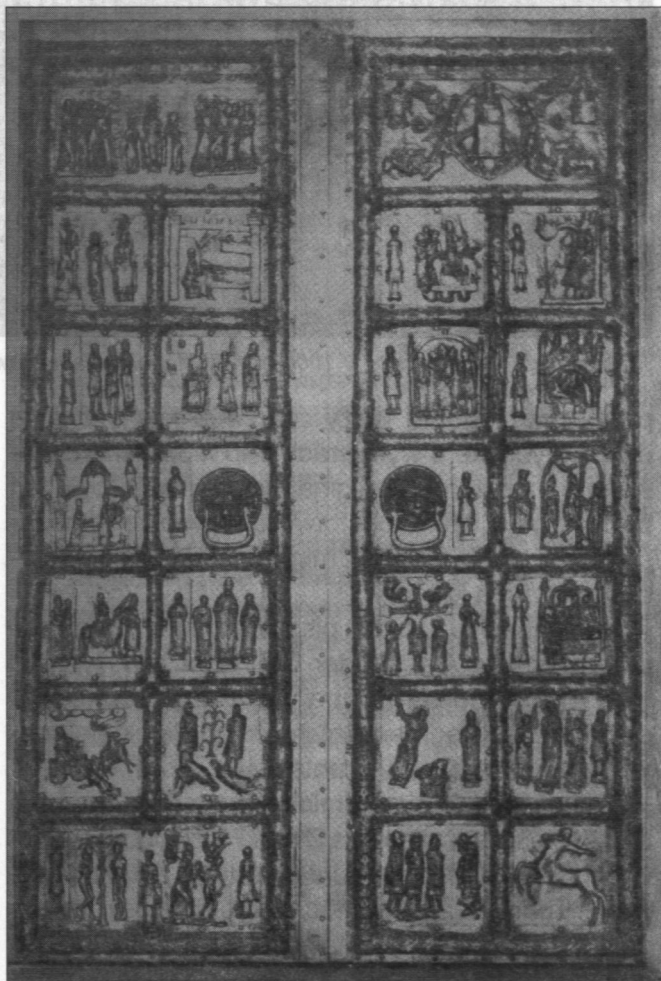
W księdze pamiątkowej Towarzystwa Naukowego Płockiego pod datą 28 lutego 1982 r. widnieje wpis upamiętniający ważne wydarzenie w historii miasta Płocka. Jest to bowiem wpis Prymasa Polski Arcybiskupa Metropolity Józefa Glempa, który w tym oto dniu dokonał poświęcenia kopii romańskich Drzwi Płockich.

Było to możliwe dzięki rozpoznaniu ich gipsowego odlewu w moskiewskim Muzeum Historycznym przez świętej pamięci Prezesa Towarzystwa Naukowego Płockiego dr inż. Jakuba Chojnackiego i doprowadzeniu, po jedenastoletnich staraniach Zarządu TNP, do wykonania ich kopii dla bazyliki katedralnej w Płocku. Patronowało tej szczytnej idei Ministerstwo Kultury i Sztuki oraz Petrochemia Płocka. Wazącą prawie dwie i pół tony kopię wykonały oddziały Pracowni Konserwacji Zabytków w Szczecinie i w Warszawie oraz Pracownia Konserwacji Metalu w Warszawie. W ten sposób Drzwi Płockie mogły w dniu 23 listopada 1981 r. zawisnąć na swoim historycznym miejscu, gdzie jeszcze zachowały się oryginalne haki z XII wieku.

Drzwiom od zarania przypisywano rozmaite treści symboliczne. Drzwi, otwierając się na jakąś tajemnicę, oddziałują psychologicznie na człowieka. Mogą być zabezpieczeniem wejścia do domu albo do ogrodu, do więzienia lub świątyni. W tradycji chrześcijańskiej wymowa symboliczna drzwi pozostaje niezmienną do dzisiaj – oddzielają one sferę sacrum od sfery profanum. Świątynia jest enklawą, dlatego wejście do niej musi być monumentalne. Do rangi symbolu naszych czasów należy zaliczyć otwarcie drzwi w Bazylice Świętego Piotra w Rzymie przez Ojca Świętego Jana Pawła II w Roku Jubileuszu Chrześcijaństwa w 2000 r.

Drzwi Płockie zostały wykonane na zamówienie biskupa Aleksandra z Malonne, który kierował Diecezją Płocką w latach 1129-1156. Okres ten był momentem zwrotnym nie tylko w historii Diecezji Płockiej, ale i samego miasta Płocka. Biskup Aleksander sfinalizował budowę katedry płockiej w stylu romańskim, zreformował miejscową kapitułę katedralną, osadził kanoników regularnych w Czerwińsku, a także uczynił z Płocka centrum kultury na Mazowszu.

Ustalono, że Drzwi Płockie wykonane zostały w Magdeburgu w latach 1152-1154, są one starsze

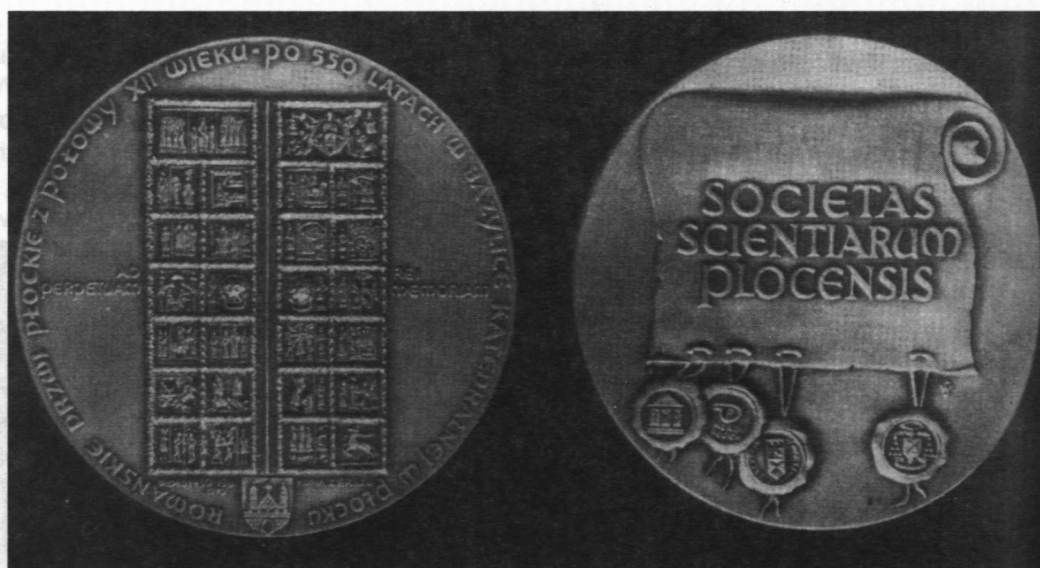

Kopia z brązu romańskich „Drzwi Płockich” zawieszona 23 listopada 1981 r. w dawnym portalu głównym katedry w Płocku

od Drzwi Gnieźnieńskich o około 30 lat. Już samo zamówienie dzieła o tak wysokim poziomie artystycznym, w sławnej pracowni świadczy dobitnie o wielkiej randze biskupstwa płockiego. Z dotychczasowych badań wynika, że w płockiej bazylice Drzwi Płockie były ponad 250 lat. Od XV w. zdobią one sobór Bożej Mądrości w Nowogrodzie Wielkim w Rosji. Jak do tego doszło – nie wiadomo.

Płaskorzeźby ozdabiające drzwi przedstawiają historię zbawienia, mają głosić prawdę o Bogu i człowieku. Sceny ze Starego i Nowego Testamentu ilustrują biblijną historię od stworzenia Ewy, poprzez grzech pierworodny aż do dziejów Jezusa umieszczone są na dwudziestu sześciu płycinach, otoczonych ramami w postaci półwałków z dekoracją roślinną.

Kopia Drzwi Płockich wykonana jest z brązu na

Pamiątkowy medal wybity w 1000 egz. w Mennicy Państwowej w Warszawie

podbudowie dębu, waży ok. 2400 kg. Drzwi są dwuskrzydłowe o wymiarach 240 x 360 cm. Zawisły one na czterech oryginalnych hakach (było ich osiem), gdyż szerokość otworu drzwiowego pozostała bez zmian od XII w. mimo wielokrotnego przebudowywania katedry.

O znaczeniu zabytku pisali najznakomitsi znawcy przedmiotu Aleksander Gieysztor, ks. Ryszard Knapiński, Andrzej Poppe, ks. Romuald Rudziński. Badacze podkreślają, że Drzwi Płockie stanowią wielki skarb kultury polskiej.

Nie należy też zapominać o znaczeniu samej uroczystości poświęcenia Drzwi Płockich. Był to bowiem ponury czas stanu wojennego a zorganizowanie manifestacji patriotycznej, w której wzięło udział ponad dwadzieścia tysięcy ludzi było rzeczą nieprzeciętną. Najlepiej opis tego dnia oddaje okólnik Nr 6/82 Kurii Diecezjalnej Płockiej podpisany przez Biskupa Płockiego Bogdana Sikorskiego. W okólniku czytamy:

Kopia z brązu znalazła się w katedrze dzięki niezwykle ofiarnym, 11-letnim staraniom pana inżyniera dra Jakuba Chojnackiego, prezesa Towarzystwa Naukowego Płockiego oraz dotacjom Ministerstwa Kultury i Sztuki i Płockiej Petrochemii wynoszącym w sumie ponad 10 mln złotych.

Dalej znajdujemy program uroczystości poświęcenia:

Drzwi Płockie poświęci Prymas Polski J. E. Arcybiskup Metropolita dr Józef Glemp 28 lutego 1982 roku, początek uroczystości godzina 11-ta. [...]

Uroczystość będzie składała się z trzech części: pierwszej w Katedrze dla wszystkich, drugiej w siedzibie Towarzystwa Naukowego Płockiego i trzeciej w Seminarium Duchownym.

[...] Specjalny chór 100-osobowy z miasta wykona kantatę na Drzwi Płockie, muzyka Marcina Kamińskiego słowa Stanisława Jagielskiego. [...]

Kazanie wypowie Prymas Polski, Mszę Świętą odprawi Biskup Płocki. Wspólny śpiew „Boże coś Polskę” zakończy pierwszą część uroczystości w Bazylice Katedralnej. [...]

Spotkanie w Towarzystwie Naukowym Płockim organizuje p. inżynier dr Jakub Chojnacki, który przemówi i wręczy pamiątkowe medale. Uczestnicy wpiszą się do Księgi Pamiątkowej. [...]

Biskup Płocki powołał Komitet Organizacyjny uroczystości, na czele którego stanął: ks. infułat dr Władysław Lis. W składzie komitetu znalazł się również ks. dyrektor mgr Roman Marcinkowski, obecny Biskup Pomocniczy Diecezji Płockiej.

Okólnik Kurii Diecezjalnej kończy się słowami: Niech Drzwi Płockie przez swoją treść głoszą chwałę Bożą, staną się wymownym świadectwem kultury polskiej i starożytności Diecezji Płockiej oraz Bazyliki Katedralnej.

W 25. rocznicę poświęcenia Drzwi Płockich, obdarzmy dobrym wspomnieniem wszystkich, którzy przyczynili się do ich umieszczenia w Katedrze Płockiej. Szczególnie ciepło pomyślmy o naszym nieodżałowanym Prezesie TNP Jakubie Chojnackim, którego dzieło jest pomnikiem kultury i dumą płoczan.